

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**METODOLOGIA DE LA
RECERCA QUALITATIVA EN
SALUT**

Coordinació: Fidel Molina

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	METODOLOGIA DE LA RECERCA QUALITATIVA EN SALUT
Codi	14481
Semestre d'impartició	Anual
Caràcter	Obligatòria
Nombre de crèdits ECTS	8
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Fidel Molina
Horari de tutoria/lloc	A convenir per correu electrònic
Departament/s	Geografia i Sociologia
Modalitat	Semipresencial
Idioma/es d'impartició	Català, castellà i anglès
Grau/Màster	Màster en Recerca en Salut
Horari de tutoria/lloc	A convenir per correu electrònic
Adreça electrònica professor/a (s/es)	molina@geosoc.udl.cat montse.gea@infermeria.udl.cat

Fidel Molina Luque
Montserrat Gea Sánchez

Objectius acadèmics de l'assignatura

La metodologia és fonamental per la recerca, però no és solament un conjunt de tècniques de recerca, sinó que és també un posicionament crític, conceptual i d'enfocament. Segons els objectius que ens plantegem en la recerca utilitzarem un tipus de metodologia o un altre, unes tècniques d'investigació o unes altres.

El debat i el sentit crític hauran de ser presents per conèixer i valorar críticament conceptes i enfocaments. En aquest sentit, els objectius principals de l'assignatura són els següents:

- Conèixer les bases teòriques i conceptuals de les metodologies de recerca (bàsicament en ciències socials i de la salut)
- Analitzar els processos metodològics i la fonamentació de la metodologia qualitativa
- Analitzar les diverses tècniques de recerca qualitativa (bàsicament, l'entrevista en profunditat, les històries de vida, els grups de discussió, els grups triangulars, investigació-acció i la tècnica Delphi)
- Realitzar la pràctica d'una tècnica de recerca (petit treball de camp)
- Transcriure el material obtingut (entrevistes, etc.)
- Categoritzar i interpretar els resultats

Competències significatives

- Coneixement i aplicació de les tècniques de recerca qualitativa aplicada a la recerca social i de salut
- Familiarització amb investigacions etnogràfiques en l'àmbit sociològic i de les ciències socials, en el marc de la recerca en salut.
- Adquisició de la suficient experiència pràctica en recerca per estar en condicions d'una possible incorporació a un equip de recerca interdisciplinari o multidisciplinari.
- Capacitat per iniciar projectes de recerca i definir el context i les variables que intervenen
- Habilitat per a gestionar el temps, aconseguint la màxima qualitat en la recerca qualitativa
- Habilitat per analitzar dades i resultats de recerca en un ambient canviant de les disciplines de ciències socials
- Capacitat per a comunicar de forma efectiva els resultats de la recerca tant oralment com de forma escrita.
- Respecte profund per l'ètica i la integritat intel·lectual
- Capacitat de treballar en equip.
- Capacitat per articular el coneixement en presentacions orals i escrites.
- Comprensió avançada del context internacional en el que es desenvolupa l'àrea de les especialitats en salut.
- Coneixement de les capacitats i possibilitats de les TIC, genèriques i específiques, en la seva àrea de treball futur.
- Comprensió sobre les temàtiques de la matèria almenys en un idioma estranger (anglès).

Continguts fonamentals de l'assignatura

Mòdul 1.- Introducció a la metodologia de recerca en ciències socials i de la salut. Bases teòriques i conceptuals de la Metodologia Qualitativa

Mòdul 2.- Tècniques d'investigació qualitatives: processos de recollida de dades, elaboració de les dades; categorització i interpretació de les dades, i anàlisis de resultats.

Mòdul 3.- L'entrevista en profunditat i les històries de vida,.

Mòdul 4.- Els grups de discussió, els grups triangulars i la tècnica Delphi.

Mòdul 5.- La investigació-acció.

Mòdul 6.- La perspectiva fenomenològica.

Mòdul 7.- La teoria fonamentada

Eixos metodològics de l'assignatura

Els temes del programa es presenten amb una explicació oberta a classe, amb referències bibliogràfiques i d'articles o plantejament d'estudis de casos que són aprofitats puntualment per fer comentaris i crítiques en grup i individualment de manera semipresencial (crèdits teòrics i crèdits pràctics).

Fitxa de l'assignatura	Hores de treball	Crèdits ECTS
Lectura del material suport (núm. pàgines)	Nº total pàgines /nº pàg llegides i assimilades x hora (*)	1 ECTS (150 p. x 12h)
Realització de pràctiques	Hores setmanals de dedicació x setmanes de duració del curs	---
Realització de treballs	Hores setmanals de dedicació x setmanes de duració del curs	1 ECTS (2h x 14 setm.)
Lectures complementaries	Núm. total pàgines /núm. Pàg. llegides i assimilades x hora (*)	0.5 ECTS (36 p. x 6h)
Recerca i obtenció d'informació	Hores destinades	1 ECTS (25 h)
Participació fòrums i debats	Hores destinades	0.75 ECTS (21 h)
Participació Tauler Professor	Hores destinades	---
Trobades presencials + Realització d'Activitats d'Avaluació Continuada	Hores destinades	0.75 ECTS (4h x 5 setm.)
Preparació i realització d'exàmens / Treball Final	Hores de preparació + duració examen / Treball Final	3 ECTS (6 hX 14 setm)
Total	125 hores	8 ECTS

(*) Existeixen estudis que estipulen una mitjana de 6 pàgines per hora. Un crèdit ECTS equival a 25 hores.

Una assignatura semipresencial requereix unes estratègies diferents de quan curses una assignatura presencial.

Cal tenir molt clar què es realitzarà de manera presencial i què de manera virtual. Com també és necessària una organització del temps de treball i una certa capacitat d'autodisciplina.

La part presencial comporta part dels crèdits teòrics i pràctics.

La part no presencial comporta la part virtual i la lectura i preparació d'alguns crèdits, i el treball escrit.

Sistema d'avaluació

Avaluació continua a partir dels crèdits pràctics i la participació activa, i lectures de llibres i articles que donaran lloc a exposicions orals i a debats. S'haurà de realitzar un treball final, individual o en grup (màxim tres persones).

Debats	
Introducció a la Metodologia Qualitativa	
Entrevistes en profunditat i Històries de vida	
Grups de Discussió	
Investigació-acció	
Treball de camp	
Conclusions	
Activitat	%
Assistència i participació activa a les sessions presencials	25
Activitats no presencials (treball de camp, una tècnica amb transcripció)	25
Treball de recerca (projecte) sobre la base de la lectura de documents, articles i llibres i el treball de camp realitzat	50

Guió de correcció del treball (5):

- a. Presentació i estructura del treball: apartats ("imaginació sociològica" per articular el comentari en l'àmbit de

- salut, en una estructura coherent); aspectes formals (0.5)
- b. Explicació: redacció, conceptes clars, termes propis de les Ciències de la Salut i Ciències Socials, en general (terminologia integrada) (2)
- c. Diàleg d'autors: aportacions d'estil novador, integració dels autors (i/o teories, conceptes...), reflexió "nova" a partir de l'aportació dels diversos autors escollits i citats. (2)
- d. En relació a aquests autors, les seves referències: bibliografia actualitzada, "adient" al tema o als temes tractats... a partir dels apunts, articles, documents, capítols, llibres... Comentari de la bibliografia i de les fonts d'informació (0.5)

CONSULTES: A determinar amb l'estudiantat matriculat

Bibliografia i recursos d'informació

- ALGUACIL, J. (2011): *Cómo se hace un trabajo de investigación en Sociología*. Madrid, Los libros de la Catarata.
- ÁLVAREZ-GAYOU, J. L. (2003): *Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona, Paidós.
- ANDER-EGG, E. (1990): *Técnicas de Investigación Social*. México, El Ateneo.
- BERNARD, M., PHILLIPS, J., MACHIN, L. & DAVIES, V. H. (2000): *Women Ageing. Changing Identities, Challenging Myths*. London, Routledge.
- BRYMAN, A. And BURGESS, R. G. (1994): *Analysing Qualitative Data*. London, Routledge.
- CATANI, M. (1982): *Tante Suzanne*. Paris, Meridiens.
- CORBETA, P. (2003): *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid, Mc Graw Hill.
- COSER, L. (ed)(1963): *Sociology Through Literature*. Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- DELGADO, J. M. y GUTIÉRREZ, J. (1994): *Métodos y técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid, Síntesis.
- DENZIN, N. K. (1997): *Interpretative Ethnography: Ethnographic Practices for the Twenty-first Century*. Thousand Oaks, Sage.
- FERRAROTI, F. (1990): *La historia y lo cotidiano*. Buenos Aires, Editorial de América Latina.
- FOOTE, W. (ed)(1991): *Participatory Action Research*. London, Sage.
- GARCÍA FERRANDO, M. (1994): *Socioestadística*. Madrid, Alianza.
- GARCÍA FERRANDO, M.; IBÁÑEZ, J. y ALVIRA, F. (1986): *El análisis de la realidad social*. Madrid, Alianza.
- GLASER, R. And STRAUSS, A. (1967): *The Discovery of Grounded Theory*. Chicago, Aldine Publishing.
- GOLDTHORPE, J. H. (2000): *On Sociology: Numbers, Narratives, and the Integration of Research and Theory*. Oxford University Press.
- ÍÑIGUEZ, L. (1999): "Investigación y evaluación cualitativa", en *Atención Primaria*. Vol. 23, núm. 8: 496-502.
- LANDETA, J. (1999): *El método Delphi*. Madrid, Ariel.
- LINCOLN, Y. S. and GUBA, E. G. (1985): *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, Sage.
- MARINAS, J. M. y SANTAMARINA, C. (1993): *La historia oral: métodos y experiencias*. Madrid, Debate.
- MATUS, G. y MOLINA, F. (2006): *Metodología cualitativa: un aporte de la Sociología para investigar en Bibliotecología*. Valparaíso, Universidad de Playa Ancha.
- MILLER, R. L. (2000): *Researching Life Stories and Family Histories*. Thousand Oaks, Sage.
- MOLINA, F. (2002): *Sociología de la Educación Intercultural. Vías alternativas de investigación y debate*. Buenos Aires, Lumen.
- PENNEF, J. (1991): *Le methode biographique*. Paris, Colin.
- PUJADAS, J. J. (1992): *El método biográfico*. Madrid, CIS.
- RODRÍGUEZ OSUNA, J. (1993): *Métodos de muestreo*. Madrid, CIS.
- RODRÍGUEZ OSUNA, J. (1993): *Métodos de muestreo. Casos prácticos*. Madrid, CIS.
- RUIZ OLABUÉNAGA, I. (1999): *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao, Universidad de Deusto.
- SILVERMAN, D. (1997): *Qualitative Research*. London, Sage.
- STRAUSS, A. and CORBIN, J. (1990): *Basics of Qualitative Research*. Newbury Park, CA, Sage.
- TESCH, R. (1990): *Qualitative Research: Analysis Types and Software Tools*. London, Falmer Press.
- TYLOR, S. J. y BOGDAN (1986): *Introducción a los métodos cualitativos*. Buenos Aires, Paidós.